

ADVOKATFIRMA

BLIKRA, SLOTTERØY & FONN AS

MEDLEMMER AV DEN NORSKE ADVOKATFORENING

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Sendes NVE per e-post til uttalelse@nve.no

Førde, den 18.09.2024

Vedr. høringsuttale i sak nr. 202319382; søknad om konsesjon for uttak av grunnvann til landbasert oppdrett i Bjordal; søker Osland Genetics AS; min klient Eldfrid Førde

Det vises til Osland Genetics [heretter kalt Søker] sin søknad om konsesjon for uttak av grunnvann til landbasert oppdrett i Bjordal – Høyanger datert 08.12.2023. I henhold til søknaden er uttaket tenkt gjennomført på gbnr. 20/1 i Bjordal i Høyanger kommune.

Undertegnede bistår Eldfrid Førde, eier av gbnr. 20/2 i Høyanger kommune. Eldfrid Førde er nærmeste nabo av hvor uttaket er tenkt gjennomført og vil bli direkte berørt av det omsøkte uttaket til Søker.

Høringsfrist er satt til 19. september 2024. Med dette inngis rettidige merknader på vegne av Eldfrid Førde.

Brønn B4 er tenkt plassert helt i grensen til min klients eiendom. Grunnvannsforekomsten som det er søkt uttak fra ligger under flere eiendommer, mellom annet min klients eiendom gbnr. 20/2, jf. figur 22 i konsesjonssøknaden.

En viser til vannressursloven (heretter vrl) §44 første ledd annet punktum;

«Grunnvannet tilhører eieren av den grunn som grunnvannet befinner seg i eller under, hvis ikke annet følger av særlige rettsforhold. Ligger en grunnvannsforekomst under flere eiendommer, ligger den til eiendommene som sameie med et partsforhold som svarer til hver eiendoms areal på overflaten.»

Det anføres at Førde er direkte berørt- og har rettslig interesse i utfallet av nærværende konsesjonssøknad, både som nabo og som eier av eiendom over den grunnvannsforekomsten det er søkt uttak ifra, jf. vrl §44.

Min klient Førde er bonde og driver gårdsdrift med melkeproduksjon fra storfe.

Førde har en overordnet bekymring for at vannforsyningen til hennes husholdning og gårdsdrift kan bli negativt påvirket av det omsøkte grunnvannsuttaget. En stor bekymring er om grunnvannsnivået i perioder med tørke kan bli redusert eller forsvinne som følge av konsesjon for uttak av grunnvann for Søker.

Videre er Førde bekymret for om hennes fremtidig utvidelse av driften, og da mtp høyere vannuttak til husdyrhold blir begrenset som følge av Søkers uttak i henhold til konsesjonssøknaden. Det kan i denne sammenheng nevnes at Førde har startet arbeidet med modernisering av driften. Det bygges i disse dager et stort påbygg for fremtidsrettet melkeproduksjon på gården.

Hennes behov for gjødsling av nærliggende jorder må heller ikke bli negativt påvirket av tiltaket som er omsøkt.

Førde har ytret sin bekymring også direkte ovenfor Osland Havbruk/Osland Genetics, men opplever ikke å bli hørt.

Uttak av grunnvann til landbasert oppdrett som nærværende konsesjonssak gjelder vil være av langvarig karakter. En viser da til bestemmelsen i vrl §25 om kriterier for konsesjon:

«Konsesjon kan bare gis hvis fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet.

Når et tiltak er av varig karakter eller av andre grunner kan få mer langsiktige virkninger, skal kravet i første ledd være oppfylt på lengre sikt»

Hva gjelder grunnvannsuttak viser en til vrl §44 annet ledd:

«Rådigheten over grunnvann må utoves i samsvar med kravene i §§ 10 og 15 annet og tredje ledd. Uttak av grunnvann skal begrenses til det grunnvannsmagasinet tåler»

I Gyldendal lovkommentar note 128 til bestemmelsen står det følgende vedrørende bestemmelsen i §44:

«[...]Uttak av grunnvann kan bare skje så langt

- grunnvannsmagasinet tåler det kvalitativt og kvantitativt, dvs. uten å volde nedgang i grunnvannskvaliteten eller føre til et senket grunnvannsnivå over flere sesonger (§ 44 annet ledd annet punktum)

- vassdrag med årssikker vannføring som påvirkes av grunnvannsnivået, ikke får redusert sin vannføring til mindre enn den alminnelige lavvannføring (§ 44 annet ledd første punktum, jf. § 10) [...]»

[min understreking]

Det er altså krav til at grunnvannsmagasinet ikke skal få senket grunnvannsnivået «over flere sesonger», jf. over.

En ber om at konsesjonsmyndighetene i denne saken stiller krav til at eventuelle langsiktige virkninger ved uttaket ikke medfører uforholdsmessige ulemper og stiller krav til forebyggende tiltak i f.eks tørkeperioder.

Dokumentasjonen fremlagt i søknaden man har fått innsyn i finner man *ikke* er belysende hva gjelder påvirkning av grunnvasstanden «over flere sesonger». Målingene som er gjort er utført

høstsesongen (perioden september-desember 2021) innen samme år og altså på den tradisjonelt sett mest regntunge tiden av året, jf. konsesjonssøknad figur 18. En kan ikke se at det i søknaden er fremlagt testmålinger som viser grunnvannstanden ellers i året.

Det samme kan også nevnes vedr. dokumentasjon som foreligger om påvirkning av grunnvannsforholdene til min klients brønn sammenholdt med nivå i brønn nr. 1, jf. figur 32. Målingene er tatt perioden i september – april, og avdekker dermed ikke hvordan min klients brønn påvirkes den tørreste delen av året, og da heller ikke ved tørkeperioder.

Osland Genetics har søkt om et fast uttak til 70l/s grunnvann «jamnt ut over året». Slik saken er belyst per nå mener man det er berettiget tvil om uttak av grunnvann vil være innenfor gbnr. 20/1 sin andel i grunnvannsforekomsten til enhver tid, da særlig sett hen til perioder med tørke og lavere grunnvannsstand. Til sakens opplysning foreligger det ikke avtale med min klient om uttak av grunnvann i denne saken.

Tilgang til vann er naturligvis kritisk for Førdes virksomhet. Husholdning og husdyr skal ha prioritet ved knapphetstilfeller, jf. vassdragsloven §11 første ledd.

Allmenn kjente klimaprognoser tilsier mer ekstremvær i fremtiden - da perioder med våtere vær, men også perioder med mer tørke.

I nærværende konsesjonssøknad mener man herfra at det må legges frem mer utfyllende målinger over en større tidsperiode enn det som per nå foreligger for at man i tilstrekkelig grad kan si noe om hvordan et uttak vil påvirke omkringliggende naboer og grunnvannsstanden i den aktuelle grunnvannsforekomsten, før et eventuelt vedtak om konsesjon gis.

I NVE sin *Veileder til vannressursloven og NVEs behandling av vassdrags- og grunnvannstiltak (Nr 1/2021)* s. 37 står det følgende

«6.1.1.3 Utfordringer

Landbaserte oppdrettsanlegg har et kontinuerlig vannuttak og kan ikke stoppe eller redusere sitt vannuttak betraktelig i tørre perioder, slik det gjøres ved produksjon av kraft. Fisk er vekselvarm, og har det største vannbehovet når vannet er varmt. Dette sammenfaller ofte med perioder med lite nedbør og i kritiske faser for livet i et vassdrag. Det er også i denne perioden friluftsinteressene kan være størst. Minstevannføring og overholdelse av reguleringsgrenser i tørrår kan være en utfordring, og akvakulturanleggene må derfor planlegge produksjonen etter hydrologien basert på tørrår.

I akvakulturanlegg uten tilgang til reguleringsmagasin må man påregne at vannuttaket vil påvirke alminnelig lavvannføring i perioder, og i verste fall tørrlegge elveleiet. Anlegg må som hovedregel ha tilgang på reguleringsmagasin dersom en skal sikre minstevannføring og vanntilgang for fisken i anlegget.»

Herfra ser man ikke at det i søknaden er redegjort i tilstrekkelig grad hvordan de vil håndtere tilsvarende utfordring som er skissert i veilederen.

En viser videre til vrl §15 annet ledd:

«Vassdragsmyndigheten kan om nødvendig treffe nærmere vedtak om fordelingen og gjennomføring av vannuttak i knapphetssituasjoner, og herunder ta hensyn til bakenforliggende eiendommer og allmenne interesser.»

En ber om at en eventuell konsesjon tar inn vilkår slik at det tas høyde for at det i fremtiden kan komme flere og lenger perioder med ekstrem tørke, hvor tilgang til ferskvann/grunnvann er et knapphetsgode.

En viser til vrl §26.

«§ 26.(vilkår i konsesjon)

I konsesjonen kan det settes vilkår for å motvirke skader eller ulemper for allmenne eller private interesser[...]

Kan et vassdragstiltak påvirke vannføring og vannstand, skal det fastsettes grenser for vannstand og vannføring i samsvar med § 10, med nødvendige pålegg for kontroll, og om nødvendig gis pålegg om hvordan tapping av magasin skal skje.

I konsesjon til vassdragstiltak som kan volde vesentlig ulempe for annen utnytting av vassdraget eller nedbørfeltet, kan det settes som vilkår at tiltakshaveren legger til rette for slik utnytting annet sted eller yter tilskudd for dette formål.

Konsesjonen kan tidsbegrenses. Det kan bestemmes at konsesjonen skal revideres etter en viss tid.

Det kan settes vilkår om sikkerhet for eventuelt erstatningsansvar for skade eller ulempe som tiltaket volder. Dersom tiltakshaveren selv rår over grunnen der tiltaket skal utføres og tiltaket åpenbart ikke vil volde tap eller skade, kan vassdragsmyndigheten frita tiltakshaveren fra å begjære skjønn til fastsetting av eventuell erstatning

Med henvisning til utfordringer som sitert fra NVEs veileder ovenfor, samt at husholdning og husdyr har prioritet i knapphetstilfeller, bes om at konsesjonsmyndigheten ved en eventuell innvilget søknad stiller krav til at det for søkers regning, etableres en brønn til grunnvann for å sikre vanntilførsel til Førdes eiendom, gbnr. 20/2, ned til en brønndybde som ligger under nivå for uttak til Osland Genetics.

Etablering av en dyptgående brønn for forsyning til Førdes eiendom, finner min klient nødvendig for at hennes forsyningssikkerhet ikke skal bli truet av et eventuelt innvilget vedtak i denne saken.

For tilfelle at det i denne saken skulle bli innvilget søknad om grunnvannsuttak, bes om at NVE tar inn krav om tiltak i knapphetssituasjoner *stans i vannuttak* når grunnvannsstanden når et minimum, med tilhørende kontroll- og overvåkningssystem, jf. §10. Dette for å sikre omkringliggende husholdninger og husdyr livsnødvendig tilgang til vann i tørkeperioder.

Det aktuelle området regulert til LNFR område og landbruk slik min klient driver. Min klient kan ikke senere bli pålagt å måtte begrense gjødsling med «gylle»/husdyrgjødsel og plantevernmiddel for tilfelle av innvilget konsesjon. Dersom det skulle være et tema at grunnvannet som tas ut bli påvirket av husdyrgjødsling, må Osland iverksette forebyggende tiltak i forkant slik at dette ikke blir en problemstilling senere.

Videre bes om at en eventuell konsesjon tidsbegrenses, jf. vrl §26 fjerde ledd.

En vil be om å få kopi av et eventuelt vedtak i denne saken med tilhørende opplysninger om klagefrist mv., jf. m.a. forvaltningsloven §28 mv.

Ved spørsmål eller andre henvendelser hører man gjerne ifra Dere.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ida Elin Hallem', written in a cursive style.

Ida Elin Hallem
advokat

Kopi: Klient Eldfrid Førde